

(Загреб, септембар 2009)

Весна Шкаре-Ожболт представља посебну и изузетно занимљиву појаву на хрватској политичкој позорници. Увек насмејана, љубазна, ведре, комуникативна, пуна позитивне енергије и оптимизма, ова харизматична политичарка импресивно одудара од опште апатије и сивила актуелне хрватске политике. Некадашња министарка правде и народна посланица у Хрватском сабору а сада председница ванпарламентарне странке Демократски центар, позната је по томе што свакодневно поставља незгодна питања влади у којој ХДЗ има убедљиву већину, што указује на многобројне корупционашке афере које потресају Хрватску, што тражи објашњења о њима и покреће питање правне и моралне одговорности министара, и што стално инсистира на реформи правосуђа и политичког система у Хрватској. Весна Шкаре-Ожболт је управо објавила своју кандидатуру на изборима за председника/ицу Републике Хрватске, који ће бити одржани почетком 2010. Иако има превише обавеза љубазно се одазвала позиву да за читаоце „Нове српске политичке мисли“ одговори на неколико актуелних питања из хрватске и балканске политике.

Госпођо Шкаре-Ожболт, управо сте објавили своју кандидатуру за председницу Републике Хрватске. Како оценујете своју тренутну позицију на хрватској политичкој сцени? Сматрате ли да имате озбиљне изгледе на успех против кандидата најјачих хрватских политичких странака – др Андрије Хебранга (ХДЗ) и др Иве Јосиповића (СДП)?

Морам признати да ова политичка борба неће бити нимало лака. Кандидати ХДЗ и СДП су сигурно у великој предности у односу на мене па и друге кандидате, али да не верујем у себе и свој успех не бих ни улазила у изборну трку. Тренутна ситуација у Хрватској је изузетно тешка. Хрватска стагнира у сваком погледу, што расплињава реформски потенцијал који несумњиво постоји у хрватском друштву. Наша земља је тренутно без правог политичког вођства, без лидерске главе и због тога се не могу успешно решавати бројни проблеми с којима се Хрватска суочава. Актуелни председник Месић је одлазећи политичар а председницу владе Јадранку Косор нико не узима за озбиљно. Хрватској је потребан нови лидер, који ће стално бити у додиру с грађанима и који ће имати довољно способности и енергије да артикулише њихове захтеве и тежње. Ја управо у томе видим своју шансу. Сматрам да поседујем потребан политички ауторитет у смислу обједињавања реформских потенцијала Хрватске, а поседујем и драгоцено искуство које сам стекла радећи као министарка правде и народна посланица у Сабору. То је оно

што мања другим кандидатима. Већ су неки аналитичари у Хрватској нагласили да бих ја могла направити велико изненађење на наредним председничким изборима.

Шта мислите о кандидатури г. Надана Видошевића, иначе председника хрватске привредне коморе, као и о могућој кандидатури г. Милана Бандића, градоначелника Загреба?

Г. Видошевић је – како сте рекли – председник привредне коморе али нема потребно политичко искуство. Он је један успешан технократа и привредник али то није довољно да би се управљало државом. Држава није исто што и предузеће. За државнички посао је потребан и политички ауторитет а њега г. Видошевић не поседује у потребној мери. Што се тиче г. Бандића не верујем да ће истаћи кандидатуру. Ако би то учинио срушио би се читави систем унутар СДП. Тада би СДП покренуо питање бројних корупционашких афера, које прате г. Бандића од када је постао градоначелник Загреба а то није потребно нити њему нити СДП.

На који део бирачког тела можете рачунати на наредним председничким изборима?

Сматрам да ће за мене гласати реформски оријентисани део хрватске популације који се мора озбиљније активирати, затим рачунам на гласове младих а нарочито оних који први пут излазе на биралишта, као и на гласове мањина.

Шта мислите о међународном положају Хрватске после ступања у пуноправно чланство НАТО пакта?

Након уласка у пуноправно чланство НАТО организације међународни положај Хрватске се није суштински променио из једноставног разлога што у њој нису спроведене потребне политичке и економске реформе, које би јој додатно ојачале позицију и углед у Европи и свету. Хрватска влада није ништа ефикасно урадила осим што стално прича како ће увести земљу у Европску унију. И свима је та прича постала досадна. Људима је празних прича преко главе. Они желе конкретне животне ствари а до њих се може доћи само ако се Хрватска изнутра реформише. Тек када се то оствари међународни положај Хрватске ће бити неупоредиво бољи. Верујте, због овакве неефикасне и дволичне политике владе евроскептицизам је у порасту у Хрватској.

Шта су - по Вашем мишљењу - тренутно највећи политички проблеми у Хрватској.

У Хрватској има јако много политичких проблема, али се међу њима могу издвојити неки које бих оценила највећим. Први и главни проблем је дубока идеолошка подељеност друштва, која датира још од Другог светског рата. Вечита подела на партизане и усташе, комунисте и антикомунисте, па чак и подела на динамовце и хајдуковце која можда на први поглед изгледа небитно, представља велики проблем јер онемогућава постизање консензуса око општих моралних начела и најважнијих праваца државне политике. Ова подељеност хрватског друштва понекад добија бурне облике, те разара ионако крхке демократске институције. Сматрам да би сваки одговоран политичар у Хрватској морао много тога да уради у циљу превазилажења ове дубоке идеолошке поделе. Осим ње постоји још неколико великих проблема. То су: корупција, неефикасно правосуђе и веома лош систем државне управе. Овај последњи проблем бих посебно издвојила. Хрватска је претерано централизована држава. Она се мора децентрализовати како би управа била много делотворнија. Залажем се за регионализацију Хрватске и у вези с тим, за промену структуре Хрватског сабора. Сматрам да би законодавно тело требало да има представнички дом и дом регија у којем би биле заступљене и националне мањине као и представницихрватске дијаспоре.

А шта је са економским проблемима?

Осим политичких у Хрватској постоје и бројни економски проблеми. Међу њима најважнији су: висок спољни дуг, огроман проценат незапослености која посебно погађа млађу популацију и готово свакодневни пад производних активности. Жалосна је чињеница да у Хрватској производња готово и не постоји. Цела економија је сведена на трговину, услуге и туризам. Посебно је погођена пољопривредна производња, која би уз адекватне подстицајне мере, могла да буде носилац привредног развоја Хрватске. Такође, потребно је искористити финансијски потенцијал хрватске дијаспоре који је веома импресиван, а да би се то урадило потребно је додатно услове за пословање и инвестирање.

Да се окренемо мало регионалној сарадњи. Како оценујете политички положај Хрвата у Босни и Херцеговини?

Тренутни политички положај Хрвата у Босни и Херцеговини је компликован због поделе ХДЗ на две супротстављене фракције, до чега је дошло и услед интервенције из загребачке централе. Та подела отежава могућност Хрватима да дефинишу своје легитимне политичке интересе и да их заштите у границама уставног поретка Босне и Херцеговине. Било би добро да ХДЗ изгуби монопол на политичко представљање босанско-херцеговачких Хрвата. Плурализација њиховог друштва би им омогућила да у споразуму са Бошњацима и Србима граде своју будућност у Босни и Херцеговини.

И на крају, како видите односе између Хрватске и Србије?

Лично се залажем за пријатељске односе Србије и Хрватске. Залажем се за продубљивање веза између наших држава у политичком, привредном, културном и сваком другом погледу. Стабилност Западног Балкана зависи од хрватско-српских односа. Они су примарни док су сви остали односи од мањег значаја. Ако су односи између Србије и Хрватске добри и пријатељски онда то неће бити од значаја само за ове две државе него и за све остале државе на Западном Балкану, а посебно за Босну и Херцеговину. Дакле, пријатељски хрватско-српски односи су кључ за мир и просперитет балканских земаља. То је најважнији разлог зашто би Хрватска и Србија требало да стално побољшавају своје односе на принципима међусобног уважавања и поштовања.

(Разговарао: **Мирослав Свирчевић**)